

Womhaj Bóh!

Cziklo 29.
16. julija.

Lětnik 3.
1893.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihciziscežetni w Budyschinje a so tam dostacž sa shtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

7. njedzela po śwj. Trojicy.

Mat. 5, 13: „Wy sće sól teje semje. Sdnyž sól stuchnje, i czym so budže śelicz? A niczomu so wjazy njehodzi, khibo so so won wuśpnyje a wot ludži so rostepze.“

Śól je najwaźnišči pschidawł k wschej jědži. Bjes njeje njeby nam žana jědž śłodžika. Po runym waschnju dyrba wěrnj wuczomnizy Jesom Ahrysta, njech so hewak nišy, śnadni a śaprewani, najwaźnišči a najnušnišči ludžo na semi bycz. Woni dyrba zykemu człowjestwu najwyschishe a najkraśnišche wschěch wězow, Bože kralestwo, pschinjescz a sđeržecz. Woni dyrba tych ślepnych woczy, tych kromnych nohi, tych ślabnych kij bycz. Bjes luthymi khorymi dyrba woni strowi, bjes luthymi khdymy bohaczi, bjes luthymi śrudnymi wjeseli, bjes luthymi śhubjenymi pomozni a wumóžeršy jandželjo bycz, i jenyum śłowom žywa duscha w morwym czěle teho śwěta. Tajzy so byli śwjeczzi japoschtolojo. Woni běchu sól teje semje, wuczerjo a śnamjenjo człowjekow, wěrnj póšli Božeje hnady a śwěrnj wodžerjo k wěcznemu žiwjenju. Woni so skutkowali, śchtož njeje nihtón psched nimi a sa nimi skutkował. Stary śwět so wobrocžili a wěcznu kwałbu sebi saślužili.

Kak pať so wuczomnizy sól teje semje?

Woni so to se śwojej czistosczy. Śól je śnamjo czistoscze, jeje bėla barba je barba njewindoscze, kotraž ma bycz śnamjo Anjesownych wuczomnikow. Woni so cziseci psches krej, kotruž je Jesuś sa nich pschelať a kotrejež so so woni we wěrje mozowali. Duž hidža hrěch a steja

w zykym kłodženju sa njebieskej czistosczy. Śól je pať tež lékařstwo. Wona śluzi k rosdželenju a k hromadze- czechnjenju a k wobarnowanju psched śhniczom. Wěrnj kšheszczijenjo dyrba tež w tym trojatom waschnju sól teje semje, lékařstwo sa wulku hojěrnju teho śwěta bycz. Ros- dželicz dyrba woni hordoscž czělneho człowjeka, pokorjecž jeho śamodowěrjenje, ślamacz a śahanibicz jeho śamo- spokoyność a śamoprawdoscž a pomhacz k pofnaczu śamś- nehó hubjenstwa a Božeje śmilnoscze. Dowjescz maja hrěchnika k temu, so so śam spyta a śudzi a śwoje nuts- łowne bycze wopomni. Dale hoja kšheszczijenjo, kiž so sól teje semje, wobalejo rany teho śwědomnja, položejo i balsa- mom ewangelija boloscze teho roskacza wodza i lubosczy k temu muzej luboscze a boloscžow, kiž je na kšhizu wu- mrjel sa śbóžnoscž hrěchnikow, tak so wschitzy to czuja: Czji ludžo maja měr, o, so bych ja tež móhl so jich sežerpliwoscze, jich pobožnoscze a troschta mozowacz, so bych tež móhl tak i měrom wumrjecž, kaž czile wěrjazi wumru!

Na pofledku wobarnuja kšheszczijenjo jako sól teje semje śwět psched śhniczom a śkazenjom psches to, so wot nich móž wuśwjeczenja wuśhadža. Njejsce nihdy žanych Božich džeczzi widželi, kiž tajtu móž na was mējachu, so bė wam, jako byścze w jich pschitomnosczi nihdy śhrěschicz njemóhli? Śawěscze, kak hubjenje pschezo steji i tym śwětom, by hiśche wjele hórje i nim bylo, jeli so njebychu Anjesowi wuczomnizy se śłowom a se śnamjenjom pschi- bėranju śleho na wschě waschnje wobarali.

Alle sól je tež zyroba, je to, śchtož jědže śłodžaze czini a naśhonjenje wuczi, so waschnje, po kotrymž wona

to czini, je potajne a cziche. Nunje tak je tež s Knjesowymi wuczomnikami, woni su prawa hól teho swěta. Zeno tam, hdžež woni se swojim měrom, se swojej ponižnosću, lubosću a čistosću pschińdu, tam je žiwjenje prawje wješeke, so tač rjez žiwjenje hatle potom słodži. Hatle s kichesczianskej wěru je žiwjenje rjany džafa hódny dar Boži, hdžež wješela a srudoby so wo smjetej s Božeje ruki.

To wšcho leži w tychle słowach: Wy scže hól teje semje. Duž pschichmy prawje tole słowo. Wyšoke pschisłuschnosće so s nim nam nadpožejaja. Wy scže hól teje semje, kóždy w swojim shtancze a powołanju, wój starschej bjes waju džeczimi, a czechntaj je horje w pózeczimosczi a napominanju k temu Knjesej; wy džeczí pola wascheju starscheju a czechsczje dla teho Knjesa nana a maczer. Budzče hól teje semje, wy bohaczi a sbožowni, a njesapomúče, derje czinicz a sobudželicz a wy srudni, wy pokhileni, wy khudzi a hwědczje se sczerpnosću, spokojnosću a s dowěrjenjom wo tej wěrje, kotraž je w waš žiwa. Kóždy, kóždy njech je hól teje semje a skutkuj w swojim powołanju a po swojej mozy sa teho Knjesa, k k dołho hacz je džej; nóz pschińdže, hdžež nihtó skutkowacz nje-móže.

Uch, wulka škoda leži w tym, hdž, kaž tón Knjes praji, hól stuchnje, to reła, hdž wona swoju móz shubi. Wjele kichesczianow je w našim czašu móz teje šele shubiło a wotbřlo dary swjateho Ducha. Duž móžno njeje, so so swět s nimi šeli. Kichesczianska wěra sawěrnje nětk pola naš tač wjele kaž přjedy njedokojnja, dokelž tač wjele tych, kiž dyrbjachu se swojej wěru a se swojimi dobrymi počinkami pschipowjedacz Knjesowu wěrnosć, jeho se swojim czinjenjom saprěwaja, pscheradzeja a kichžuja.

Wěscze leži tón swět w slym, ale sa naš, kiž smy powołani k džělu na hwěcze, je tole to praschenje: smy my hól teje semje, smy my wěrní kichesczijenjo, so so se swětom móže polěpschowacz? džělamy dha my na swojim polěpschowanju a leži nam tež na polěpschowanju tych druhich?

Wóh tón Knjes daj to; wón cziń naš pschezo bóle k šeli teje semje, so by wona město jeho dobrego spodobanja byla. Hamjení.

Justus Jonas.

W jeho 400lětnemu narodnemu dnjej.

Po němskim wot S.

Justus Jonas so 5. junija 1493 w Nordhausenje w Sakskej narodži, hdžež běšče jeho nam s měščzanostu. Melanchthon wo jeho nanu praji: „Wo nim je snate, so šebi wón psches swoju srěczimoscž a wobhladnimoscž najwjetšchu nahladnosć w swojim měscze doby a so běšče w swojim czašu wučeny muž.

Justus Jonas wot spoczatka ani Justus ani Jonas njerěkašče. Jeho nan rekašče Jonas Koch a wón bu na mjeno Jost kichczeny. Po tehdomnišchim waschnju wučenyh wón pschi podpismach swójbne mjeno Koch wuwostaji, pscheměni kichczene mjeno Jost do Justus a pschistaji nanowe kichczene mjeno, tač nasta Justus Jonas jako swójbne mjeno.

Džeczaze lěta Justuša Jonasa su sa naš saczinjene knihi; jenož něšcto so s přenich lět teho muža Božeho powjeda. Mjenujžy: jeho nan běšče na mór schori; wón běšče zybłu na swoje brjody položil, so by jěd wuczahnyla. Hdž zybłu přjecz wša, ju na ławku položil. Tón šynt pschińdže, wuhlada zybłu a ju šje. Kóždy cžlowješ šebi myšlesče, so budže mały hólz na tón jěd wumrjecz dyrbjecz, ale jemu niczo njebě.

Dokelž hólz pilnje wutnješče, chyzšče jeho nan, so by wón wučeny muž byl. Hdž běšče měščzanisku schulu wuhodžil, pschińdže wón 13 lět stary na schulu wyšoku do Erfurta, tam wošebje stare rěcže studowasče; jeho wotthynjeny kónz pak běšče prawisnistwo. So by swoje studije dale wjedł, džěšče wón na lěta 1511—1515 do Wittenberga, pošluchasče tam tež na Luthera, wróczi pak so potom sašo do Erfurta, dokojnja swoje studije, doby šebi prawo, so móžesče šam na uniwercicze pschednosčki džerjecz. Wón bu tež wučer zyrkwinskeho prawa.

Duž pschibi Marczin Luther 31. oktobra 1517 swoje 95 šadow na hrodowu zyrkej we Wittenbergu. Te šady buchú bóršy tež w Erfurcze snate a Justus Jonas pschěloži a šastupowasče je. To běšče jeho přeni skutk sa reformaziju. W Erfurcze štipichu nělotši pscheczeljo teho šameho smyšljenja hromadže a Justus Jonas so bjes nimi wusnamjenesče. Nunjež běšče hišcže mlody, jeho uniwercita w lěcže 1519 sa swojeho rektora wušwoli.

Kaž bu Luther, kotryž dyrbjesče po woli swojeho nana prawa studowacz, wučer Božeho słowa, tač so tež Justus Jonas wot swojeho prawisnistwa wotwobroczi. Rozdžěl běšče tón, so so to pola njeho na dobo nješta, kaž pola Luthera, ale po něczim. Luther běšče psches swojich pscheczelow, kotrychž měšesče w Erfurcze, wo Jonasu šlyščał a jemu husto wjele dobrego prajicz dač; pošdžišcho jemu pišasče. W lišcže swoju radošč wupraji, so je Jonas s njeměrneho morja prawisnistwa k cžichemu morjowemu brjohaj swojateho pišma so podał a pschistaji: „Tón Knjes, kotryž je jo šapoczak, wobarnuj tebe! Pschecziwo mi so šbehaja czi njemđri a mje pytaja popanycz, ale Khrystuš je živy a knjezi. Wozemje, mój Jonaso, tu mašch moju wutrobu, prošch sa tvojeho Marczina Luthera.“

Do Wittenberga chyzšče so wšchitkim šdobnje smyšljenym w tamnym czašu, tež Jonas by tam radu šchoł, hdž by so ně-kažka škladnosć poškicžila. Ta šama so jemu tež bóršy poškiczi. Duchowny pschi hrodowej zyrkwi w Wittenbergu běšče semrěł a kurwjerch Bjedrich Mudy muža pytašče, kotryž njebh jenož dobry předar, ale tež dobry wučer na uniwercicze byl. Njebohi duchowny běšče wučer zyrkwinskeho prawa byl; žadyn džiw, so bu kurwjerch na Jonasa šedžbliwy sczinjeny. Wón so sa nim praschesče a duž šhoni, so je Jonas muž, kotryž je wšchudžom pytanu, kotryž je we wšchěch wědomnosczach snaty, kotryž je hódny živy, so so wuhwalicz njemóže, so chze radu do Wittenberga, so bychu wučerjo Wittenbergskeje uniwercity tač derje kaž tam studowazy jeho radu měli a so by so wjele ludži k temu móznemu předarjej, kaž k druhemu Lutherej, cžišcžalo.

Jonas běšče so pomaku žyle wot prawisnistwa wotwobrocžil. Wón bu praschanu, hacz chze so do Wittenberga pschěšhdlicz. W tym šamym czašu so wažna šhromadžina w Wormsu wotbhwasče, psched kotruž bu Luther žadany. Na swojim pucžowanju do Wormsa Luther do Erfurta pschińdže. Jonas běšče jemu hacz do Weimara napšhecziwo cžahnył, so by šam s nim cžišče wo swojim powołanju do Wittenberga porěczecž móhl. Wón Luthera do Wormsa pschemodžesče a tam bu ta wěz dowuradžena. Jonas njeczehnjesče wjazy do Erfurta, ale do Wittenberga. Wón pscheczelej w Erfurcze pišasče: „Ty njewěšch, kaške bohastwo wědomnosče je w tutym měscze. W pschirunanju s Wittenbergskeje je Erfurtska uniwercita kaž prosta a šymna.“

Šedyn šadžewł pak běšče hišcže sa Jonasa w Wittenbergu. Šarač pschi hrodowej zyrkwi dyrbjesče tež zyrkwinske prawo wučicz, to prawo pak, kotrež dyrbjesče wučicz, běšče šamžowe. Knihí teho prawa běšče Luther w dezemburu 1520 šobu psched Wittenbergskimi wrotami špalil a nětko dyrbjak Justus Jonas wučer teho prawa bycz? Šadžcho njechasče duchownste měštno mēcz, hacz so by wučer teje wědomnosče byl. Woni pak chyzchu šebi w Wittenbergu teho pobožneho a wučeneho muža šđerjecz. Duž so wupucz namaka. Jonas dosta na uniwercicze wučerške měštno, sa Bože słowo a sa zyrkwinske prawo bu drugi profesor powołany. So bu ta wěz tač šarjadowana, běšče wošebje Melanchthonowy skutk, kotryž běšče pošnał, kaška je to wažna wěz, muža kaž Justa Jonasa w Wittenbergu wēcz. Uniwercita jeho hišcže w lěcže 1521 sa doktora swjateho pišma pomjenowa.

Wón běšče srudny cžas, w kotrymž Jonas swoje šastojnstwo w Wittenbergu nastupi. Duch běšče so s šamžowych putow wuwobodžil, Bože słowo so prawe a cžiste wučesče, porjad Božeje šlužby běšče hišcže tón šamny. Wošebje běšče hišcže mišcha wulki nastork. Boža wjeczer dyrbjesče so šwjecžicz, kaž bě ju Knjes Šesuš wustajil; kóždemu, kiž chyzšče ju wužiwacz, dyrbjesče so šhlěb a wino wudželicz. Š žyła běšče našne, ewangelški zyrkwinski porjad šawjescž. Zeno so by tu Luther byl! Ale tón běšče na twjerdžisnje Wartburg. Wšchitžy mužojo, kotřiz běchu sa reformaziju šahorjeni, běchu drje psches jene, so ma so nowy zyrkwinski porjad šawjescž — ale kač? w tym šebi jašni njeběchu. Čzi jeni chyzchu s mozu do přědka; czi drušy šebi myšlachu: jeno žaneho pschěhwatanja! Š tym njeměrnym šluschesče dr. Karlstadt; wón běšče, kaž Jonas, wučer pschi uniwercicze a předar pschi hrodowej zyrkwi, Jonas šarač a Karlstadt kaplan. Wobaj běšchtaj sa wotštronjenje mišch; hdž pak chyzšče to Jonas po porjadnym pucžu wuwjescž, wošebje niz bjes dowolnosče kurwjercha, Karlstadt bě drugeje myšle, hdž běšče přědowač, so je našne mišchu wotštronicz, wón hnydom Bože wotkasanje tač wudželešče, so wšchitkim, kotřiz pschińdžechu, šhlěb a wino dawasče. Wón hišcže dale džěšče — wón rěczesče pschecziwo šwjecžatam. „Přjecz se šwjecžatami wot woštarjom, won s nimi s zyrkwjom!“

wolaſche wón; „to je pſchibóſtvo!“ Duž buch u te ſwjećzata f Božich domow wumjetane, rosbite a ſpalene. Wulka meſchenza naſta. „Schto f teho budže?“ beſche ſtyſtniwe praſchenje roſomnych. Žadny muž tu njebe, kotryž by tajke meſchenzy napſchecziwo ſtupicž móht; Sonas to njemóžeſche, Melanchthon tež niž. „Luther! Luther!“ wſchitzny wolaſchu — a Luther tež pſchindže. 7. měrza 1522 be njenadžužy w meſcze njedžiwajo na žadny ſtrach, jemu hrožazy, a wſchitlich nadžija wožimi. Wón na kłětku ſtupi a předomawſche tydžeń dołho pſchecziwo wſchitkim njemuſchnoſczam, kotrež bechu ſo ſtaſe, wón předomawſche poſny ducha a mozy — a bórsy beſche ſažo ſtary porjad a měr ſawjedženy. Po ſhromadnym wuradženju ewangelſki zyrkwinski porjad naſta.

Luther beſche na twjerdžiſnje Wartburg wažne džěło ſapoczal, pſchekoženje ſwjateho piſma. Teho pſcheczeljo w Wittenbergu jemu pomhachu džěło dale wjeſcz a doſonjecz. Melanchthon wo tym ſkutku Lutherowym praji: „To je jedyn tych najwjetſchich džiwow, kotrež je Bóh pſches doſtora Marcžina Luthera do ſkónčenja ſwěta doſonjecz dał.“ Pſchi tym je tež Juſtus Sonas ſwěru pomhał. Teho ſebi Luther jara wažeſche. Wón jeho junkrócž „hotomeho muža Božeho“ mjenowawſche a praji: „Wſchitzny bamžowi njeſbu doſtojni, jemu czarijowe rjemjeſcki roſwjaſacz.“ Tež Melanchthon jeho jara czjeſzeſche. Wón praji: „Sonas je tajki rěcznik, kotryž wſchitko nanajjaſniſcho wukladuje.“ W liſcze wón pſcheczelej piſaſche: „Sonas, tón doſtojni muž, ſo tebi jako ſtary pſcheczel pſchefe mnje poruczjuje, je-li pola pſcheczela ſa tajkeho muža poruczjenja trjeba.“

Sonas mejeſche wulke czěrpienje w žiwocze. W lěcze 1526 wón czežto khory ležeſche a Luther pſcheczelow napominaſche, ſa njeho proſyčz, ſo by wón ſa ſkutk reformazije ſdžeržany woſtał. Teho wopytajo wón praji: „Cžlowjeť dyrbi ſczěrpliwocž mēcž a proſyčz. Hdy by wſchitko po naſchej woli ſchło, by mym lěni byli. Teho dla je ſwjaty křiž a pruhowanie najlěpſche lěkarſtvo, kotrež nam f wjele dobremu a pſchecziwo wjele ſtemu pomha. Mój lubny doſtoro, f temu chyzł tež wam pomhacz!“

(Potracžowanje.)

Bože žohnowanje.

(Po němſkim.)

We wſy M. ſtejachu wječzor někotſi burjo ſe ſwojimi žonami hromadže. Tón džeń beſche ſo bur Sch., kotrehož žona beſche hižo pſched 5 lětami wumrjela, khował a wo nim ſo powjedawſche. Žedny praji:

„Wón wſchaf beſche runje prawy cžaſ, ſo wumrje.“

„Něſchto njedžel hiſcže a žid by pſchichoł a jeho f kubla wuhnał. Wón wſchaf hoſpodaricž njemóžeſche. Nětko je tola hiſcže jako bur wumrjela.“

Druhi bur praji: „Tej wbohej holzy, wonej ſtej duſchnej, wonej ſtej džělakej wot ranja hacž do nozy, ale ſchto to pomhaſche? Wonej nanej kublo ſdžeržecz njemóžeſchej. Jutſje dyrbitej f kubla. Hdže chzetej hicž?“

Burowka praji: „Nječ hladatej, kať pſches ſwět pſchindžetej. Nječ ſlužitej a džělakej!“

Bur ſnapſchecziwi: „To wſchaf wonej budžetej — ale wonej tola njemóžetej jutſje hnydom na ſlužbu czahnyčž — a ja bych ſebi myſlit —.“

Teho žona ſawoła: „Tenož njepſchiwjedž mi tej holzy do domu! ſa ſo nječam f zuſymy prózowacz!“

„Haj, hdyž ſo wo to jedna, žonam czežtotu nacžinicž, ſu mužojo hnydom hotowi“, pſchiſtaji druha burowka.

Hdyž bechu ſo tať roſrěczowali, beſche ſtarſcha žona f krotkim poſtrowom nimo ſta. Wona beſche wudowa a mejeſche male rjane kubleſchto f kónž wſy a beſche wot wſchitlich jara czjeſczena. Wona pſchi ſebi praji:

„Woni ſmilnoſcže njeſnaja.“

Bur praji ſa nej hladajo: „ſa chyzł ſo wjetowacz, ta dže f tymaj holzomaj. Granowžyna ma najlěpſchu wutrobu.“

Bjeſ tym wbohej ſhyrotzy w kuchinje ſedžeſchej bjeſ troſchta płaſajo. Šwěczka ſtejeſche na blidže a knadnje ſtwu roſſwěczjeſche. Žena pytaſche druhu troſchtowacz — ale žanej ſo to njeporadži a ſkónčanje wobej wótſje žakoſčeſchej a prajeſchej:

„Mój Božo, taťe ſamej. A jutſje won! Hdže? Hdže?“

Na dobo wobej poſluhaſchej. Naſtróžanej na ſo hladaſchej. Šnano beſche to tón žid, kotryž chyzſche dženſa hižo to kublo na ſo wſacz. Duž byſchtej dženſa hižo won dyrbjatej. Teju

bojoſcz ſo ſažo ſhubi, „jako Granowžyna ſaſtupi a ſo f nimaj ſhny.“

„Wboha ſana! Wboha ſejna!“ praji wona a w jejnym waſchnju beſche telko luboſcže a džělbracža, ſo wobej holzy, pſched nej ſo poſlaknywſchi, ſwoju hłowu do jejneho kłina połožiſchej.

Granowžyna praji: „Pſchekožetej płaſacz! Šhotujetej ſo, ſkladžetej to najnuſniſche hromadu. Šchtož wamaj hewať hiſcže ſluſcha, po to móžetej ſebi jutſje dóncž.“

Tej holzy ſo praſcheſchej: „Hdže dyrbimój hicž?“

„Hdže? Ne mni. ſa bech tež ſhyrota a wem, kať to je, hdyž je cžlowjeť tať wopuſchczeny a wem, kať cžlowjeťeje je, hdyž budže f luboſcžu do domu pſchijaty. Žona, kotraž mje do domu wſa, je mi prajiſa, ſo je tajka ſhyrota w domje Bože žohnowanje, a ja ſym ſebi hižo pſchezo tajke žohnowanje pſchala. Nětko móžu dwě na dobo mēcž a ſo Bohu ſa to dođžakowacz njemóžu. Šhwatajtej! Šhwatajtej! lubej džěczi, moji domach na waju cžakaja.“

Pſcheczelniwa žona jimaj khowatačž kaſaſche a hodžinu poſdžiſcho ſtejeſchej ſotſje w rjanej iſtwicžy, w kotrež móžeſchej woſtačž a bydlicž. Wonej ſebi na to pomyſliſchej, ſo je jimaj duchowny dženſa pſchi wotewrjenym rowje pſchimołal: „Bóh je ſhyrotow wótž.“

Na druhi džeń někotra burowka Granowžynej praji: „To ſcže ſebi wulku czežtotu ſcziniſa.“

Wona pať f hłowu tſchaſeſche a praji: „Czežtotu? Ne, Bože žohnowanje ſym ſebi do domu wſała.“

„Na hlady ſu wſchelaſe“, ſo jej wotmolwi — ale po cžaſu be widžecz, ſo mejeſche Granowžyna prawo. Šhyroczi buſchtej žohnowanje ſa nju.

Roſhlad w naſchim cžaſu.

Šhěžorſtrowy ſejm wuradžuje wo ſakonju dla powjetſchenja woſſka. Někotſi maja ſa to, ſo budže ſakon f wjetſchinu wo 30, někotſi jeno wo 12 hložow pſchiwſaty. Šso ſda, ſo budže pſchiwſacze wot antiſemitow wotwiſowacz.

Brnyž Citel Bjedrich, druhi kšěžorowy ſhny, je 7. julija džěſacz lět ſtary byl. Duž bu wón kať jeho bratr po ſtarym pruſkim waſchnju ſwjatocznye do přenjeho garderegimenta jako lieutenant ſtajeny.

W Pariju ſu žałoſne njemery a ſběžki byſe. Najprijedy hawtowachu ſtudentzi, potpjerani wot njeſniežomnych ludži, kotrymž be knježerſtvo njepózcziwe rejowanje ſakaſało. Potom be knježerſtvo džělaczerſtu burju jako ſhdlo wſchěch demokraſtiſchich ſchczuwanjow ſamtko a něť ſběhnychu ſo džělaczerjo, twarjachu barikady, powalichu woſy konjazeje želeſnižy a omnibuſy a wobarachy ſo f tſlenjom pſchecziwo poliziſtam. Knježerſtvo dyrbjeſche wojakow pſchecziwo nim poſłacz. Žich wjele bu ſranjenyč; někotſi buch ſaſſeleni.

Wo mēnjenju na wjedrowuſtojničy ſmējemy wot 16. hacž 18. julija horze wjedro, wot 19. julija pať deſcz.

Š Budyſchinka. Luboſny džeń beſche 12. julija ſa naſchu woſadu ſaſwital. Kať dołho pomniny, njeje ſo w naſchim Božim domje hiſcže žadny ſwjedžeń ſa ſkutki zyrkwineje luboſcže wotbył; cžim wjetſche beſche teho dla naſche wjeſele, hdyž ſhoničmy, ſo chze hłowne ſerbſke miſionſke towařſtvo ſwój lětſchi ſwjedžeń ſa ſwonkowne miſionſtvo naſchej zyrkwicžy wobradžicž. Bóh luby Knjeſ beſche džeń prijedy f hnadnym deſczžikom naſche pola woſſchewil a f tym próchom wot pucžow tež tón próch ſtaroſczow wot naſchich wutrowow wſal. Duž džakapołni ſwojim koſam wotpoczowacz dachmy a khowatačmy temu Knjeſej ſlužicž w jeho ſwjatnižy. Popołdnju w dwemaj cžeſnjeſche f ſarſkeho dwora puſchny cžah, ſe ſchulſkich džěczi, woſadžineje mlodžiny, wojeřſkeho towařſtwa a zyrkwinyč a ſchulſkich priódkſtejerjow wobſtejazy, kotremuž bechu ſo pſchitomni knježa duchowni pſchifaſamtkli, po knjeſa kollatora, ratařſkeho radžicžela Steigera, a f nim potom do rjenje wupyſcheneho, bórsy pſchepjeljeneho Božeho doma f ſerbſkej Božej ſlužbe. W nej wobſtara najprijedy knjeſ ſarať Šhykora f Minaſaka woltaťnu Božu ſlužbu a potom předomawſche f ſarať Kubiza f Bulez na ſałožku 2 Kor. 4, 5. 6. wo tym ſłowje: „My předužemy Šhyſtuſka — to heſko miſionſtwa“, roſeſtajejo, cžeho dla, na kaťe waſchnje a f kaťim žohnowanjom ma ſo tute předomanje ſtač. To beſche mózne ſwědčenje, hłuboťo cžerpane a do žiwjenja miſionſkeje woſbady ſapſchimaze, kotraž teho dla tež njemuſpróžni, na hodžinu dołhe předomanje hacž do kónza nutrnje poſluhačž. Po předomanju wu-

dżeli Ł. farar Golcz i Kalez požohnowanje. — Też němsta Boża służba bęšče bohacze wopytana. „Mójsaš koproweho hada bjes mrejazy m Izraelom pomyskuj — snamjo tež swontneho mišionstwa“, to bęšče słowo, i kotrymž němski śwjedźeński předač, knjes kaplan Kschizan i Godzija, na sałožku 4 Mójs. 21, 5—9 wošadu natwari. Wy šladujemy, tak předač wuwjedze, 1. na póhanow w jich nudy, 2. na mišionstwo, kotrež kšizž Jesom Khrysta Ł póhanam wunješe, 3. na dziwnu móž Božu, jo cži, kotřiz we wěrje na kšizžowaneho hladaju, wustrowjenje namakaju. Kaž bylna žórta i dobrej jašnej wodu žórlachu šo te słowa i kšitki dele do wošady, tak šo tež tute předomanje se šwojimi jadriwymy myšlemi a šwojimi powjeszczemi i mišionsteho pola Ł wulkemu natwarjenju wošady služesche. Woltarnu Božu službu sastaschtaj do předomanja Ł. farar Mättig i Barta, po předomanju Ł. farar lic. theol. Zmisch i Godzija. Porjenšchenej buschtej wobej Božej služby i lubojnym špěwanjom škulškich džeczi. Kollecta 112 hrinow 56 np. wunješe. Po dokonjenju Božej služby woltachu pschitomni duchowni a jich knjenje hiščeže kšwilu w hospodliwym domje knjesa rataršeho radziczela Steigera šjednoczeni.

Wopacžne liczenje.

Bo němškim.

W našchim cžašu je wjele ludži, kotřiz, hačž runje šu liczenje w šchuli derje namukli, tola w šwojim hospodarjenju wo liczenju (rachnowanju) nicžo njeroshymja a hušto kónž lěta nicžo wysche nimaja, šterje je dołh narostł. Tajka njesapłacžena dań pak je czežke brēmjeschto, kotrež cžłowjeť šobu nješe a czežko šašo wotbudze. Duž čžu dženska juntrócž duščne lěkarštwu wufasčž, i kotrymž móžesč šo tajteje czežkoty sminyčž.

To je to wopacžne, šo ty, luby hospodarjo abo ty staroščiwja hospoša, wopak licziš. Město teho, šo by praji: „Telko a telko ja mam a teho dla šmēm tež jenož telko pschetriebacž“ — dha ty to pschewobrocžišč a prajišč: „To a to ja trjebam — a teho dla dyrby telko mēčž!“ A dolež w našchim cžašu žadanja cžłowškeje wutrobny rostu, dołhody šu pak te šame wostale, njemōže kónž wopacžneho liczenja nicžo druhe byčž hačž: njespokojnosčž, staroščž, dołh. Kač pak móhlo lēpje byčž? To potajnstwo tak wulke njeje. Wam šo i jenym šłowom wupraji: „Spokojnosčž“.

W našchim cžašu čže šo kōždy psched šwētom potasčž, šo bychu ludžo na njeho hladali. „Wysche“ čže cžłowjeť. W prawym frošymjenju wšchať dyrbjal kšesčizian ša tym štejecž, šo by wysche pschischoť — mjenujž wysche wšchitšeho šwētneho smyšlenja Ł wobšedženštwu šbōžnych njebjesčich kubkow. Ale jich najwjažy čže Bohu žel jenož po cžłowškim waschnju wysche; cži kšudšči na bohatschich se šawisčžu hladaja, dolež bychu šebi to tež rady popšcheli, šchtož tamni móža. Kucharča čže i najmjēšča njeđzelu tajka kšodžicž, kač knjeni. Ale budže cžłowšta wutroba šbožowna a špokojna psches tajke šo šamoposbēhowanje? Mē, njemēr a njespokojnosčž we wutrobje roščetej. Se šatonjemi šo tajtemu waschnju šadžewacž njemōže, šo by šo kōždemu šchantej pschifasčo, kač ma kšodžicž a kač živy byčž. Wona pak je wēsta wēž, šo šo tón we wšchitšich wobštejnosčžach najlōžšči, najmēščizšči a najšwobodnišči cžuje, kotryž je špokojom a šo psches šwoje wobštejnosčže njesposbēhuje; tón je najšbōžnišči, kotryž šnutškwonje šwobodny wysche tajšich šwonškwonnych wēžow šteji, kotrež drje wužije, hdyž šo jemu posčizuja, kotryčž pak móže tak derje parowacž.

Šso wjele rēčzi „wo nusnych potrebnosčžach“ šdžēłaneho cžłowjeťa. Šchto je nusne? Šchto trjeba cžłowjeť? — Šdžēłanosčž dyrbjala tola cžłowjeťa wušwobodžicž wot tajšich prošbnnych žadanjow, ša kotrež šo njenušnje pjenjesy wudawaja. „Šdyž pak žiwnosčž a draštu mamy, dha njech my špokojom šmy.“

Šdyž ty pucžowanje do horow cžinišč, i kač mačo dyrbišč tam horkach špokojom byčž a kač lōhka a šwobodna je tebi pschi tym wutroba! A hdyž do hēty kšudeho roboczana štupišč — tam šteji šawka, cžisťe blido, róže na wofnje a pschi tym widžišč špokojne, wješeke woblicžo — ach kač mačo cžłowjeť potreba, šo by šbōžny był.

A tola, — kač wjele! Šón bohaty w šwojich mjehšich šahšwēčžach a krašnych šštwach njeje šbožowny pschi wšchey pschi,

hdyž w jeho wutrobje mēr Boži njebydli. Wón šam naš wušwobodži wote wšchitšich šemššich wēžow.

Šmužity mlodženž.

(Bo němškim.)

Psched 4 lētami bu pobožny mlodženž do wojakow wšaty. Šdyž dyrbjesche šo wot šwojich lubnych džēlicž, jemu wutroba pukotasche. Radoščiwja pak jemu wutroba posčatowasche, jako tón mlody wojak do hłowneho města i jeho pschu a krašnosčžu šačžahny — ale hiščeže bóle jemu wutroba pukotasche, jako čžyšče we wulkej štwi w šasarmach přeni wječžor šwoje wječžorne paczerje špewacž šrjedža w harje wješečnych towaršchow. Šdyž hara pschēštačž njechajšče, šmuži šo wón a šawoła:

„Budžče tola kšwilu i mērom. To džē cžłowjeť ani šwoje wječžorne paczerje wušpewacž njemōže.“

Kōlo wokoło šo woschčzerjachu, kač by wón dobry žort cžinił. Šako wón pak woprawdže na kolena padže, šwoje paczerje špewacž, šchłornje do njeho mjetachu, kač bychu pschifajny mēli jeho šamjenjowacž. Wón pak šo molicž njedajšče. A jako bęšče šwoje paczerje wušpewal, šo wón šwojich towaršchow woprašča:

„Šchto wy po prawym šče, kšesčizienjo abo póhanjo? Njemodlicze dha šo wy?“

Šso šmējo woni wołachu:

„Wy, šo modlicž? — To drje ty tola žortujesč!? Modlitwa je ša džeczi a žony, ale niž ša tajšich mužow, kažyž my šmy.“

„Ša tajšich mužow, kažyž wy šče?“ wotmolwi wón, to wšchať móžecze prawo mēčž. Ale njesnajecze wy to wažne prajidmo:

„Šchto je muž? Šón, kotryž móže šo modlicž a Bohu temu šnjesej šo domēri.“

Šodwyschť jemu praji, šo dyrbjal šo se šwojim nadpadnym waschnjom kufł hańbowacž. Wón wotmolwi:

„Ša dyrbjal šo hańbowacž, hdyž to cžinju, šchtož štaj mje mojej staršchey wucžkoj a mōj wucžer a mōj duchowny, šo hańbowacž, šo i mojim Bohom a šnjesom w modlitwje rēčžu? Ša wēm, šo šo našch kšěžor tež modli a luba kšěžorka tež a cži prynžojjo wšchitžy — duž mi wy tola to šafasčž njebudžecze!“

Ša drubi wječžor bē šašo ta šama hara a cži wojazy hiščeže nješmane kšerlušche špewachu. Šako mlody wojak na nich šwarjesche, bu hiščeže hōrje — ale wón šo jich wušmēšchenja a haleťanja njebojesche. Wón praji:

„To by tola šrudnje było, hdy bych psched tajšimi džiwimi pachotami šwojeho šbōžniťa šapřēť. Wascha hara mi nicžo nječžini; ja džē čžu posdžišcho Ł džiwim do Afriki hičž. Ša šebi myšlu, šo budže tam podomnje a duž mam tudy hižo dobre pschihotowanje.“ Šedyn džēň hetman šmužiteho mlodženža Ł šebi šawoła. Wón bęšče psches podwyschťa wo tym „džiwny m šwjatym“ kšyschťal a jemu praji, šo wón tola njemōže pschi tajšej harje nutry wostacž, šo dyrbi šo tola radšcho cžišche modlicž. Šón pak wotmolwi: „Šnjes hetmano, cžišche modlicž šo njemōžu, šym šo domach pschēžo wōšje modliť a tak šteji tež w bibliji: „Wołaj šo še mni w cžašu teje nudy!“

Škōncžnje šo wojazy na to šwucžichu, šo wón šwoje ranšche a wječžorne modlitwy špewasche a dołho njetrajesche, duž bęšče wó šštwje cžišche kač w žyrłwi.

Cži wyschšči mējachu šwoju radoščž nad horliwosčži a posčkušnosčži teho „džiwneho šwjateho“. Woni pošnachu, šo je bohobožnosčž Ł wšchitšim wēžam wužitna. Wón bu posdžišcho podwyschť a mējesche nētko šam na porjad w šwojej štwje hladacž. A šo wón na dobry porjad džeržesche, wo tym móžecze pschēšwēdcženi byčž.

Šchto prajicze Ł temu podawkej. Wy wēšče wšchitžy tak myšlicze, kač tón hetman Ł temu pobožnemu wojakej praji:

„Wo wērje rēčecž, to njeje nicžo; ale wēru wušnacž, to je nēšchto. Kač wērišč, tak šy živy.“